

Kuulo- ja tukikoiran kaupunkikoe

OSA I

YLEISTÄ KOKEESTA

Kuulo- ja tukikoiran kaupunkikoe

Kuulo- ja tukikoiran kaupunkikokeessa (KTK) testataan käytännön taitoja, joita virallinen kuulo- tai tukikoira tarvitsee liikkueessaan julkisissa tiloissa omistajansa kanssa. Koe on vaikeampi, kuin Kiva Koirakansalainen -testi, joka on oltava suoritettuna ennen KTK -kokeeseen osallistumista.

Kokeen suorittaneet koirat voivat valmistua virallisiksi kuulo- tai tukikoiriksi kun niiden työtaidot on todennettu.

Kiva Koirakansalainen -testi voidaan tehdä keino-olosuhteissa ja sisätiloissa (esimerkiksi koulutushallissa) kun KTK -koe tehdään todellisissa tilanteissa. KTK -kokeessa arvioija vie koirakon kävelyllä kaupungille.

KTK -kokeen arvioivat Suomen kuulo- ja tukikoirat ry:n hyväksymät arvioijat.

Koirien ikävaatimukset

KTK -kokeeseen osallistumiseen ei ole ikärajaa.

Pureminen tai murina

Pääosa Kuulo- ja tukikoiran käyttäytymiskokeeseen osallistuvista Kiva Koirakansalainen -testin suorittaneista koirista on ystävällisiä.

Koira, joka murisee tai näykkäisee, puree, hyökkää tai yrittää hyökätä ihmisen tai toisen koiran kimppuun ei voi valmistua viralliseksi kuulo- tai tukikoiraksi ja sen koe on hylättävä. Jos arvioija havaitsee mitään merkkejä aggressiivisesta käytöksestä (pureminen, näykkäisy, murina, yritys hyökätä) keskeytetään koe.

Jos näitä käytöksiä havaitaan koealueen lähetyvillä ennen tai jälkeen kokeen, on niistä ilmoitettava SKTY:lle. Mikäli koira on jo läpäissyt kokeensa ja käyttäytyy sen jälkeen aggressiivisesti, asiasta ilmoitetaan SKTY:lle koelomakkeella.

Jos arvioijana koet koiran eleiden tulkitsemisen vaikeaksi tai sinulle tulee epävarma olo koiran käytöksestä, voit keskeyttää kokeen. Kerro koiran ohjaajalle keskeytyksen syy.

Muistilista KTK -kokeeseen tarvittavista välineistä

Suurin osa tähän kokeeseen liittyvistä välineistä tulee luonnollisesti vastaan koiran kanssa kaupungilla kävellessä.

Tarvitset vähintään:

- Koelomakkeen jokaiselle koiralle (SKTY:ltä)
- Kynä arvioijalle
- Ruokaa ”Jätä” -kohtaan (”oikeaa” kävelytielle pudotettua ruokaa voi myös käyttää)
- Siivousvälineet (muovipussi)
- Pallo (mikäli sopivaa ”riistaa” ei ole luonnostaan)

Pannat, hihnat ja välineet

Kaikki kokeen osa-alueet suoritetaan kytkettynä. Koiralla tulee olla hyvin istuva solki- tai pujotettava panta (myös ns. puolikuristava) tai valjaat. Valjaat eivät saa rajoittaa koiran liikkeitä. Erityisvälineet, kuten kuonopanta tai kuristava kaulain ei ole sallittu. Hihnan tulee olla kankainen tai nahkainen. Kelataluttimia ei saa käyttää kokeessa.

Erityisvälineet voivat olla arvokkaita välineitä koiran koulutuksen alkuvaiheessa, mutta koira on valmis kokeeseen vasta, kun se on voitu siirtää tavalliseen kaulapantaan tai valjaisiin.

Eturistiriita

SKTY:n hyväksymien arvioijien on vältettävä tilanteita, joissa saattaa muodostua eturistiriita. Arvioija ei voi arvioida kouluttamaansa, omistamaansa tai samassa taloudessa asuvaa koiraa.

Kurittaminen

SKTY periaatteiden mukaisesti koiran fyysinen tai sanallinen kurittaminen on kielletty ja aiheuttaa kokeen hylkäämisen. Kokeen aikana koiraa saa KEHUA ja sille saa puhua.

Vammat - Koirat

Kokeeseen voi osallistua koira, jolla on jokin vamma (kuuro, sokea toisesta silmästään tai raaja amputoitu). Koiran ohjaaja saa käyttää käsimerkkejä (viittomia), eleitä tai muita vihjeitä, jotka koiralle on opetettu. Kokeessa ei ole poikkeuksia rodun perusteella (esim. istumista ei voi ohittaa, koska ”tämä rotu ei tykkää istua”).

Vammat - Ohjaajat

Ohjaajan tuulee ilmoittaa mahdollisista erityisesti huomioitavista seikoista kokeeseen ilmoittautumisen yhteydessä (esim. liikuntaesteisyys, tulkkauksen tarve). Arvioijat voivat tehdä kohtuullisia muutoksia tavallisiin toimintatapoihin mahdollistaakseen osallistumisen esimerkiksi liikuntarajoitteiselle ohjaajalle. Mahdollisissa epäselvyyksissä ota yhteyttä SKTY:n.

Tarpeiden tekeminen kokeen aikana

Koira, joka tekee tarpeensa sisätiloihin kokeen aikana ei läpäise koetta. Mikäli koira tekee tarpeensa sopivaan paikkaan kävelyllä, koiran omistajalla on mukanaan kakkapussi ja hän siivoaa koiran jäljet.

Palaute osallistujille

Muista antaa palaute kokeesta myönteisessä hengessä. Mikäli koira tarvitsee lisää harjoitusta, kannattaa ohjaajan huomio ensin kiinnittää positiivisiin asioihin. Kannusta ohjaajaa harjoittelemaan koiransa kanssa ja osallistumaan kokeeseen pian uudestaan.

Jos koira ei ole lähelläkään kokeen läpäisyä, on palaute silti annettava kannustavassa hengessä. Hyvin onnistuneita kohtia kannattaa tässäkin korostaa. Ohjaajaa voi neuvoa ottamaan yhteyttä yhteistyökouluttajaansa ja tekemään harjoitussuunnitelman yhdessä tämän kanssa.

Ruoka

Ohjaaja ei saa käyttää ruokaa palkkiona kokeen aikana. Vaikka ruoka onkin tehokas vahviste koulutuksen aikana, sitä ei tule käyttää kokeessa. Kuten Kiva Koirakansalainen -testissä, KTK -kokeen tarkoituksena on selvittää miten hyvin koira toimii ohjaajansa kanssa ja osaako se käyttäytyä kauniisti ilman ruokaa.

Koepaikat

KTK -kokeet tulee järjestää vilkkaissa paikoissa, joissa koirakko ylittää tien, kuulee ääniä jne.

Julkisia rakennuksia voi käyttää arvioinnissa vain, jos arvioijalla on lupa kohteen käyttöön. Koetta ei voi järjestää koiran omistajan kotona tai pihalla.

Osallistujien lukumäärä

SKTY:n arvioijien ei pidä yrittää arvioida mahdollisimman montaa koira mahdollisimman nopeasti. Jokainen koirakko ansaitsee oman aikansa ja huomionsa, eikä kokeissa saa kiirehtiä.

Paperityöt

1. Kokeen koontilomake

Jokaisen kokeen jälkeen arvioija lähettää SKTY:lle kokeen koontilomakkeen. Tälle lyhyelle lomakkeelle täytetään kokeeseen osallistuneiden koirakoiden lukumäärä ja hyväksyttiinkö vai hylättiinkö niiden koe.

Toivomme, että käytät verkkolomaketta (linkki tähän).

2. Arviointilomake (omistajalle annettava paperilomake)

Arvioija pisteyttää kokeen arviointilomakkeelle. Jokaiseen kohtaan merkitään ”hyväksytty” tai ”vaatii harjoitusta”. Lomakepaperi on itsejäljentävä. Alkuperäinen lomake jää koiran ohjaajalle ja kopio arvioijalle. Arvioija säilyttää kopion vuoden ajan kokeesta.

Arvioijien hyväksyminen

Kokeen arvioijien on oltava SKTY:n hyväksymiä aktiivisia arvioijia. Testin arvioi aina kaksi arvioijaa. Arvioijia, kuten muitakin SKTY:n vapaaehtoisia, sitoo vaitiolovelvollisuus.

Kokeen uusiminen

Koirakko voidaan arvioida uudestaan, mikäli se ei läpäise koetta. Useimmiten tämä vaatii harjoitusta, sillä koe suoritetaan todellisessa ympäristössä.

Ohjaajat

Koiralla on ainoastaan yksi ohjaaja. Alaikäisen lapsen vanhempi seuraa koetta avriojien takana, koetta häiritsemättä.

OSA II

KOKEEN ARVIOIMINEN

Yleisiä ohjeita: Tässä ohjeessa kuvailtua koejärjestelyä tulee noudattaa. Ohjaajat saavat puhua koirilleen ja kehua koko kokeen ajan. Kokeen osa-alueiden tulisi olla niin luonnollisessa ja realistisessa muodossa kuin mahdollista. Arvioijien tulee kannustaa siihen, että koirakolla on mukavaa kokeen aikana.

Arvioijat eivät saa helpottaa koetta jättämällä osa-alueita pois, eivätkä he saa vaatia korkeampaa osaamistasoa kuin koe edellyttää.

Koiran on oltava yleisolemukseltaan rento. Koira voi reagoida eri häiriöihin lievästi, mutta reaktion on mentävä ohi välittömästi. Hihnan on oltava löysänä koko kokeen ajan. Hihnan kevyet, yksittäiset kiristymiset eivät hylkää koetta.

Kokeen osa-alueet

1. Koiraystävällisen rakennuksen ovesta kulkeminen vetämättä

Poistukaa (tai menkää sisälle) koiraystävällisestä rakennuksesta aloittaaksenne kokeen, muita koiraystävälliseen rakennukseen liittyviä osa-alueita jäljempänä (nro 7.).

2. Ihmisjoukon läpi käveleminen vilkkaalla jalkakäytävällä

( ) Ihmisiä kävelee reippaasti kohti koira (alle 50 cm etäisyydellä).

( ) Sietää häiriöitä, esim. ihmisiä, joilla on hattu, sateenvarjo, laukku, naisia, miehiä jne.

3. Asianmukainen reaktio kaupungin häiriöihin. Tämä sisältää liikettä, ääniä ja erilaisilla alustoilla kävelyä.

Esimerkkejä:

Ääniä: sireenit, torvet, rakennusmelu, huutava henkilö jne.

Liikkuvia esineitä: skeittilauta, polkupyörä, ostosvaunu, juokseva henkilö, liikkuva pallo/eläin

Alustoja: betoni, ritilä, ruoho, muovimatto, märkä jalkakäytävä jne.

Kokeessa on oltava vähintään:

- huutava, epäystävällisesti käyttäytyvä henkilö
- liikkuva, ns. riista: pallo, orava, lintu

4. Kadun ylittäminen: Pysähtyminen suojatielle, odottaminen seisaallaan tai istuen ja kadun ylittäminen vetämättä (hihnassa ohjaajan kanssa). Ylittää tien hallitusti.

5. Jalkakäytävällä olevan ruuan jättäminen huomiotta (pudotettu ruoka, mikit, pussit, tölkit, ruokien suojakääreet jne.)

6. Henkilö tulee koirakon luokse ja silittää koira. Henkilöllä saattaa olla jotakin olallaan, esim. laukku, jota hän ei laske maahan silittääkseen koira.

7. Julkinen koiraystävällinen rakennus. Paikallaanolo (3 minuuttia) aulassa tai ulkotilassa, kulkee hallitusti rakennuksessa (liukas lattia tai kokolattiamatto). Koiraan koskeminen paikallaolon aikana on kielletty.

8. Rappuset/portaat tai hissi hallinnassa.

Rappuset/portaat (vähintään 8 askelmaa): ( ) Ylös ( ) Alas

Hissi: ( ) Menee sisälle hallitusti ( ) Poistuu hallitusti ( ) Matkustaa hallitusti

9. Sisäsiisti - ohjaaja voi vahvistaa tämän osa-alueen

10. Matkustaminen. Ohjaajan valinta riippuen matkustustarpeista.

( ) Auto. Menee kyytiin ja poistuu hallitusti. Matkustaa rauhallisena. (Häkki? Turvavyö?)

( ) Julkinen liikenne. Menee kyytiin ja poistuu hallitusti. Matkustaa rauhallisena.

( ) Koiraystävällinen taksi. Menee kyytiin ja poistuu hallitusti, tai antaa nostaa kyytiin/pois. Matkustaa rauhallisena.